

TVÄTTRÅD

För att få ett nytt lager färg att fästa vid renoveringsmålning utomhus måste ytan som skall målas alltid tvättas först för att avlägsna smuts i form av fett, damm och nedfall som gör det svårt för en ny färg att få fäste i underlaget.

För 10-15 år sedan slarvades det ofta med tvättningen som många gånger i bästa fall bestod i en snabb avsköljning med vattenslangen eller högtryckstvätten. När man sedan målade på denna yta fick den nya färgen svårt att fästa med påföljd att den släppte fläckvis.

Anledningen till denna försummelse var att husen ofta inte såg så smutsiga ut varför behovet av att skrubba huset inte kändes så starkt.

I dag har vi ett motsatt problem beroende på klimatförändringar som gjort att luftfuktigheten har ökat under de sista 7-8 åren vilket lett till att fasadytorna idag står blötare. Våra välisolerade hus får kalla ytterväggar där fukten gärna vill kondensera. Eftersom en större mängd vatten på väggarna löser upp befintlig smuts och damm samtidigt som det drar åt sig mer blir effekten att husen i dag ser mycket smutsigare ut än vad de gjorde för bara några år sedan. Behovet av att tvätta blir därför väldigt påtagligt.

Att tvätta fasader på rätt sätt är en konst som tyvärr inte många behärskar. Vanligtvis tar man inte reda på vilken typ av tvättmedel som är effektivast på den smuts man har utan köper i bästa fall något i fackhandeln som det står "Fasadtvätt" på. Dessa tvättmedel är nästan alltid utan undantag alkaliska med ett pH på 8-11, men nedfallet är (åtminstone i de flesta städer) surt varför den tvättade ytan inte blir ren. Istället för att byta och försöka med något annat ökar man istället koncentrationen och börjar handgripligen skura de värsta ställena för att dom skall bli rena.

Eftersom man nästan aldrig förvattnat ytan man skall tvätta (man vill ju inte blöta ned väggen när den skall målas!) suges det koncentrerade tvättmedlet in i det torra underlaget. Eftersom det då blir svårt att skölja bort tvättmedlet blir det rester kvar som hamnar under det nya färgskiktet och påverkar både färgfilmen och kulören negativt. Framförallt om det nya färgskiktet består av oljefärg. Linoljefärg är extra känslig för alkalisk påverkan vilket gör att skadorna uppträder redan efter några månader. Tvättmedelsskadad linoljefärg är idag den vanligaste orsaken till att underhållsmålningen misslyckas.

För att komma till rätta med denna problematik, följer här några goda råd om hur man tvättar sitt hus på det effektivaste sättet utan att jobba ihjäl sig eller skapa problem för den fortsatta målningen.

Test-tvätta

WIBO FÄRG AB

TRADITION FÖR FRAMTIDEN

Börja med att provtvätta den aktuella ytan med olika tvättmedel för att fastställa vilket som är effektivast.

Testa ett surt, ett neutralt och ett alkaliskt tvättmedel.

Det sura skall ha ett lågt pH (1-3) och kan utgöras av citronsyra eller fosforsyra t.ex. Sani Kalkrent eller något annat som är avsett för kakel o. dyl.

Det neutrala skall ha ett pH på 7 eller däromkring och kan utgöras av handdiskmedel typ Yes.

Det alkaliska tvättmedlet (pH 9-13) är enklast att få tag på och förutom Fasad-tvätt kan man använda flytande såpa, ammoniak, soda, etc.

Börja med att blöta ned tre brädor på fasaden rikligt med vatten. Detta är mycket viktigt för att tvättmedlet inte skall gå in i den gamla färgfilmen utan verka på ytan där smutsen finns.

Tag sedan en mjuk, tät borste och håll lite koncentrat i borsten och skura de blötta brädorna med var sitt tvättmedel.

Var noga med att skölja ur de olika tvättmedlen ur borsten innan nytt tvättmedel testas.

När tvättmedlen fått verka några minuter sköljs dom bort med rikligt med vatten.

Välj det tvättmedel som var effektivast.

Tvättning utförs alltid nerifrån och upp så att sköljvattnet utnyttjas maximalt. Jobba i fack och använd rikligt med sköljvatten.

Arbetsgång

Börja med att förvattna så att ytan är ordentligt blöt.

Det går utmärkt att tvätta hus precis efter att det har regnat eftersom fasaden då redan är blöt och det tar tid för vattnet att avdunsta pga. den höga luftfuktigheten.

Håll lite koncentrat i borsten och bearbeta några m² i taget – skölj av!

Använd en mjuk, tät borste eftersom det är mycket effektivare att bearbeta ytan fysiskt än att använda t.ex. bara högtryck.

Om Du måste skura ytan hårt för att den skall bli ren använder Du förmodligen fel tvättmedel.

Det är extra viktigt att hålla ytan blöt och att efterskölja om man tvättar med alkaliska tvättmedel och sedan skall måla med oljefärg.

Om man misstänker att tvättmedlet hunnit torka in innan man hunnit spola av det gör man på följande sätt:

WIBO FÄRG AB

TRADITION FÖR FRAMTIDEN

Skölj ytan ordentligt så att tvättmedlet lakas ut så mycket som möjligt.

Neutralisera ytan genom att spraya den med ättiksvatten (50/50 ättika 24% och vatten). Spola inte bort ättiksvattnet utan låt det torka in.

Sporpåväxt

Under de senaste åren har sporpåväxt debatterats och många husägare har drabbats av angrepp vilket lett till mängder med mer eller mindre effektiva förslag på olika huskurer eller giftblandningar för att hålla dessa borta.

Angreppen skedde under åren 1999-2002. Efter detta har det inte rapporterats om någon kraftig eller onormal sporpåväxt.

Den sporpåväxt som vi drabbades av var ytterligare en konsekvens av den ökande luftfuktigheten. Huvudsakligen skedde angreppen på kalla, fuktiga norrsidor eller på ytor som var mycket i skugga. Sporerna fäste dock inte bara på målade fasader utan även på t.ex. plastmöbler, husvagnar och putsytor.

Sporerna lever inte av färg eller trä utan *på* varför angreppet är mer ett estetiskt problem än något som kommer att påverka färgen eller panelens hållbarhet på sikt.

Eftersom angreppet är biologiskt kommer sporerna att försvinna om de fysiska förutsättningarna för deras överlevnad ändras.

Om angreppet inte utgör någon akut estetiskt problem kan man avvakta och se om dom inte försvinner av sig själva.

Om man får ett angrepp är det oftast svårt att tvätta bort sporerna, vilket är det som skiljer dom från vanlig smuts. Därför rekommenderar vi att man provtvättar på vanligt sätt enligt ovan för att fastställa att man har ett sporangrepp innan man påbörjar med någon behandling för att ta bort dom.

Om man tror sig ha konstaterat att ytan är utsatt för ett sporangrepp tvättas den först på vanligt sätt enligt metod ovan.

Därefter sprayas de angripna ställena med något av de alg- och mögelgifter som säljs av de etablerade fabrikanterna (t.ex. Boracol).

Skölj inte bort det direkt utan låt det sitta någon vecka före att se att det har någon effekt.

Därefter sköljs ytan noggrant och neutraliseras med ättiksvatten för att ta bort ev. alkali som funnits i medlet.

OBS! Man får under inga omständigheter måla in det under färgen för att motverka framtida påväxt så som det ibland påstås.

WIBO FÄRG AB

TRADITION FÖR FRAMTIDEN

Kom ihåg! Är Du osäker – gör en test på ett begränsat område först så att Du ser att det Du använder är effektivt. Sunt förnuft räcker ofta långt.